

Slovenski dom

Štev. 47.

V Ljubljani, v četrtek, 26. februarja 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujege
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 634:

Odbiti nasprotnikovi napadi v Cirenajki Štiri angleška letala uničena

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Sovražna izvidniška skupina je napadla neko našo utrjeno postojanko vzhodno od Mekilija. Po kratki bitki je bila odbita in prisiljena k umiku. Močni pešeni viharji so v Cirenajki ovirali delovanje letalstva; nemška lovska letala so sestrelila 4 nasprotna letala.

Na otok Malto so se nadaljevali dnevi in nočni zračni napadi. Važni iliji so bili zadeti in nekaj letal je bilo uničenih na zemlji.

Operativski pas, 26. februarja, s. Posebni poročevalci agencije Stefani javlja:

General Francesco Zingales, poveljnik enega armadnih zborov, ki se je junaško udeleževal nedavnih zmagovitih bojev v Cirenajki, je bil od Hitlerja odlikovan z redom železnega križca. General Rommel je to odlikovanje že izročil generalu Zingalesu.

Težki letalski napadi na letališča otoka Jave

Zasedba Sumatre bo kmalu končana — V Burmi se Japonci približujejo Rangoonu

Burmansko bojišče, 26. febr. s. Japonske sile nadaljujejo s svojim napredovanjem proti Rangoonu navzlic hudi vročini, kajti poletna doba se je tam že začela. Tudi med pohodom proti Mulmeinu 31. januarja so imele japonske čete kratek oddih in razvedrilo, toda vsak dan, ki mine, poveča vročino in trenutno je sedaj toplota na višku. Pred zavzetjem Mulmeina je bilo videti samo gumijeva drevesa in japonske sile so se že navadile na oblačno nebo in na značilne tropske nalive. Toda sedaj je vreme boljše in gumijeva drevesa so že ozelenela. Največje zlo je za japonske vojske pomanjkanje vode. Navzlic temu, da je v krajih mnogo vodnjakov, pa so ti nezdruzi in voda nepitna. Večina vojakov nosi velike nahrbtnike iz nepremočljivega blaga, katere so na svojem begu odvrgle indijske čete. Birmanci povsod radostno sprejemajo japonske vojske in jih gostijo s sadjem, kavo ter jim izražajo hvaležnost za osvoboditev izpod britanske oblasti.

Bangkok, 26. febr. s. Kakor poročajo iz Kalkute, je tjakaj prispel en parnik, ki je pripeljal na krovu 2000 beguncev iz Rangoona.

Tokio, 26. febr. s. Mornariško ministrstvo je sporočilo, da je kontreadmiral Susaku Sibui padel pri pomorskih operacijah 24. preteklega meseca blizu otoka Bornea.

Bangkok, 26. febr. s. Mesto Rangoon je tako rekoč že prazno zavoljo neodjenljivega napredovanja japonske vojske. Takšno stanje v mestu izrabljajo roparske tolpe, ki krađe vse kar vidijo, in vdirajo tudi v hiše, katere zapuščajo prebivalstvo na ukaz oblasti. To delovanje roparskih tolpe je zavzelo takšen obseg, da je oblast morala imenovati posebnega vojaškega poveljnika z nalogo, da na vsak način omeji požiganje in tatvine.

Tokio, 26. febr. s. Ukaz vlade Združenih držav, da mora 10.000 tujih državljanov, ki so bivali na zahodni obali Amerike, zapustiti svoje domove, smatrajo tukaj kot najbolj barbarski odlok washingtonske vlade proti manjšini, ki se ne more braniti. V japonskih krogih protestirajo proti temu ukrepu in poudarjajo, da večina teh prebivalcev, ki morajo zapustiti svoje hiše, ne bo imela niti najmanjšega sredstva za preživetje, ne da bi pri tem upoštevali, da jim bodo odvzeti vsi sadovi dolgoletnega trdega dela.

Tokio, 26. febr. s. Japonski listi poročajo, da skušajo Amerikanci na vsak način osmešiti uspeh japonske podmornice, ki je uspešno bombardirala kalifornijsko obalo. Enote Združenih držav križarijo v vodah ob Sv. Barbari, toda do pretekle noči niso znale najti sledov o sovražniku. Listi poudarjajo, da se posledice tega pomorskega napada že močno čutijo med prebivalstvom Združenih držav, pa naj si gre za obrežje Tihega oceana ali Atlantskega. Posledica tega je popolna zatemnitev New Yorka. List »Asahi« poudarja, da še niso znani podatki o škodi, ki jo je japonska podmornica s svojimi topovskimi strelji povzročila petrolejski čistilnici v Elwoodu. Vsi listi se vprašujejo, kje tava ameriška mornarica, da je bilo mogoče japonski podmornici 6000 milj stran od izhodišča napasti sovražnika.

Tokio, 26. febr. s. Poročajo, da so japonske čete, ki prodirajo zahodno od Palenbanga na otoku Sumatri ob železniški progi, prispele že 80 km ven iz Palenbanga. Hitro napredovanje japonskih čet

Dr. Toth o gospodarskem sodelovanju med Italijo in Hrvaško

Zagreb, 26. febr. s. Dr. Toth, minister za trgovino, industrijo in obrt, je v Saboru podal dolgo poročilo o delu v njegovem ministertvu, v katerem je naglasil, da bo v okviru nove Evrope in novega reda vsaka država imela le tolikšno veljavo, kolikor bo znala delati in proizvajati zase in za evropsko skupnost. Zato — je poudaril Dr. Toth — čutila Italija in Hrvaška potrebo po tesnejših gospodarskih odnosih. Italijansko gospodarstvo si želi zagotoviti zadostne količine surovin in neobhodno potrebnih izdelkov. Hrvaška pa je v svojih naporih za prenovitev lastnega gospodarstva nujno navezana na gospodarsko sodelovanje z Italijo, ker bo le na ta način mogla zgraditi osnovo, na kateri bo stala njena politična neodvisnost. Za skladno gospodarsko sodelovanje med Italijo in Hrvaško je bil imenovan stalen mešan odbor, ki je imel s svojim delom doslej zelo koristne in plodne uspehe za oba naroda.

Zavezniški odnosi, zemljepisna bližina, gospodarska skladnost med Italijo in Hrvaško, so dale velike možnosti za razvoj v obeh deželah italijansko-hrvaško prijateljstvo varno jamči, da bo sodelovanje v evropskem gospodarskem okviru tudi v bodočnosti še bolj tesno in plodovito.

Izjalovljen atentat na veleposlanika von Papena v Ankari

Berlinski tisk pripisuje odgovornost za to dejanje Angležem in Sovjetom

Berlin, 26. februarja, s. Nesramni atentat na nemškega veleposlanika von Papena v Ankari je vzbudil v nemški javnosti veliko zgražanje. Berlinski listi na široko razpravljajo o tem dogodku in čestitajo veleposlaniku in njegovi ženi, da sta se srečno rešila iz smrtnih nevarnosti, obenem pa poudarjajo velike zasluge von Papena, ki jih je bil dosedaj storil za državo. Iz vsega berlinskega tiska se vidi soglasno prepričanje, da gre za političen atentat, ki so ga skupaj organizirali agenti taine britanske službe in sovjetske GPU. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da se podobnih sredstev britanska diplomacija stalno poslužuje. Eksplozija se je dogodila nekaj mesecev po eksploziji v nekem carigradskem hotelu, kjer so imeli opravilo prtljago nekega britanskega diplomata. Prav tako je značilen za delovanje britanske taine službe dogodek v Tangerju, ki je veljal življenje več kot deset ljudi. Spomniti se

je treba, da so tudi v Egiptu, Iraku in Iranu po vrsti padale visoke osebnosti, nevedne londonski vladi, nazadnje pa je treba poudariti tudi dejstvo, da so Angleži s sodelovanjem holandskega zunanjega ministra pripravljali atentat na Hitlerja in zunanjega ministra von Ribbentropa. Danes, pravi list, je delovanje von Papena Angleži in Sovjetom bodlo v oči in zato so poskušali odstraniti s vsemi sredstvi tega človeka. Nič čudnega ni, če si je von Papen nakopal na glavo jezo Angležev in boljševikov, ker je bil sporočil turški vladi tajne sporazume med Edonom in Stalinom glede Evrope in tudi sporazum glede turških življenjskih koristi.

Ameriški mornariški minister proti domišljavosti

Buenos Aires, 26. febr. s. Ameriški mornariški minister polkovnik Knox je imel zanimiv govor na vse mornarje in častnike ameriške mornarice po radiu. Minister Knox je poudarjal, da so Združene države danes zapletene v največjo pomorsko vojno vseh časov. V primeri s to vojno so vse prejšnje vojne neznatne in nepomembne. Govornik je poudarjal naloge, ki jih država mora sedaj izpolniti. Rekel je, da je udarec na Pearl Harbourju nujno imel svoje posledice na razvoj vojne. Govoril je tudi o potopitvi »Prince of Wales«, »Repulse« in o padcu Singapoorja in končal takole: »Ne morem verjeti, da bi se v erca Amerikancev navzlic težkim udarcem, ki smo jih doživeli in navzlic sedanjim nevarnostim, v katerih se nahaja država, mogla naseštiti druga misel kakor pa prepričanje, da bomo zmagovito končali to bitko.« Rekel je pa tudi, da je beseda domišljavost izginila iz besednjaka ameriških držav po 7. decembru lanskega leta.

se dogaja navzlic odporu holandskih sil, ki pa po lagoma izgubljajo svoj vojni duh zavoljo porazov zadnjih dni.

Tokio, 26. febr. s. Japonski glavni stan poroča, da je japonsko letalstvo napadlo vojaške objekte na otoku Javi. Nad letališči Bandoeng, Batavija in drugimi je bilo v letalskih spopadih ali pa na tleh uničenih 68 nasprotnikov letal. V pristanišču Batavije pa so bili težko poškodovani ena lahka križarka in dve trgovski ladji po 3000 ton. Japonci so izgubili le eno letalo. O tem napadu se izvedo sledeče podrobnosti: Ko je prvi val bombnikov v spremstvu lovskih letal-priletel nad letališče Bandoeng, je s svojimi bombami uničil 25 letal na tleh. Japonski lovci so odbili napad nasprotnih lovcev in jih zbili 5. Dvajset minut kasneje je bilo na letališču Kalidapiak uničenih drugih 25 nasprotnikov letal na tleh. Proti večeru je prišlo do ponovnega napada na letališči pri Bataviji in Tilitanu, kjer so Japonci uničili nadaljnjih osem letal ter zažgali letalske delavnice in druge letalske naprave. Japonski lovci so se spopadli z 10 Hurricane in enega zbili. Istočasno pa je drug oddelek japonskih letal napadel vodno letališče pri Bataviji, kjer so bombe zadele lahko križarko in poškodovale več vodnih letal. Na povratku so japonska letala zbila še dve drugi letali. Če se prištejejo zbita nasprotnikova letala tudi nad Sumatro, je sovražnik v celoti zgubil 70 letal.

Vesti 26. februarja

Vlada v Haitiju je za čas vojne ukinila ustavo, obenem pa je odredila mobilizacijo vseh obveznikov v starosti od 18 do 40 let.

Predsedstvo madžarskih državnih železnic je po izvolitvi sedanjega predsednika železnice Stefana Horthyja prevzel inž. Koloman Imre, brat bivšega madžarskega ministrskega predsednika.

Italijansko odposlanstvo, ki se bo z madžarskim dogovarjalo o ureditvi madžarskega svobodnega pasu v pristanišču Fiume, pričakujejo v kratkem v Budimpešti. O tem vprašanju so se Madžari že razgovarjali v Rimu in bodo sedaj v Budimpešti verjetno podpisani posebni sporazumi.

Bolgarski kralj Boris je odlikoval z visokimi vojaškimi odlikovanji člane madžarske vojaške misije, ki se že dva dni mudi v Sofiji.

Pet bivših finskih komunističnih postancev, med katerimi je tudi ena žena, je sodišče v Turkuju obsodilo na zaporne kazni od 2 do 8 let zaradi veleizdaje.

V Arsenogradu v Bolgariji traja proces proti neki tajni komunistični organizaciji. Za osem obtožencev izmed 16 zahteva državni tožilec smrtno kazen.

Ker imajo premajhne plače, je pričelo 2500 delavcev stavkati v neki tovarni v Edgewartju v Ameriki.

Govornik washingtonske Bele hiše je povedal, da sta dve skupini sovražnih letal včeraj jutraj prileteli nad zahodno ameriško obalo. Pristavil je, da Roosevelt zelo pazljivo zasleduje razvoj položaja na tej obali.

Nemške čete so zavrnile vse ruske napade južno od Ilmenskega jezera v štirideskih bojih. Sovjeti so imeli več kot 14.000 mrtvih in še mnogo več ranjenih. Izgubili so tudi mnogo vojnega materiala.

Norveška ladja »Brin«, ki je bila v ameriški službi, je bila torpedirana od neke podmornice ob atlantski ameriški obali.

Na obilniški tiskovni konferenci je predsednik Roosevelt izjavil, da zaenkrat ni mogoče pošiljati letalskih ojačenj na Filippine. Ko so ga vprašali, ali je mogoče pošiljati bombnike naravnost na Luzon, je predsednik odgovoril, da morajo bombniki vmes najmanj enkrat pristati.

Posebno razstavo bolgarske knjige je za marec organiziralo bolgarsko profesorsko društvo. Pri razstavi bodo s svojimi zbirkami sodelovale tudi Italija, Nemčija, Japonska, Madžarska in druge države iz trojnega pakta.

Protiletalska obramba v Los Angelesu je preteklo noč močno streljala na neko neznano letalo, ki se je pojavilo nad Baldwinili, to je nad predmestjem Los Angelesa.

Na poziv besarabskega guvernerja se bodo morali prijaviti vsi civilisti za dela na polju.

Ameriški mornariško ministrstvo poroča, da sta bila potopljena ameriški rušilec »Truxton« in trgovski parnik »Polux«.

Na finko-sovjetskem bojišču je padel znani finski svetovni prvak v smučskih skokih Paavo Vierito, ki je služil kot prostovoljec v finski vojski.

Kitajsko prebivalstvo v nezasedenem kitajskem ozemlju je sprožilo močno mirovno gibanje, potem ko so videli, kakšne izgube so utrpele angleške in ameriške oborožene sile. Zastopnik japonskih oboroženih sil je rekel predstavnikom tiska, da je gibanje za sklenitev miru posebno močno v zapadnem delu Čekinga ter si voditelji tega gibanja prizadevajo prepričati čungkingško vladu, da je treba skleniti mir z Japonci. Voditelji so izdali tudi proglaš na Cangkaifu, v katerem zahtevajo ustavitev nadaljnjega odpora in pričetek sodelovanja z Japonci.

Do spomladi bo mogoče pristanišče v Talinu uporabljati za ves promet, ki se razvija po Baltičkem morju.

Jean Rameau je umrl. Pokojnik je bil znani francoski pesnik in romanopisec, ki je napisal nad 60 del.

Ameriška vlada je prepovedala vsem pripadnikom držav trojnega pakta bivanje na zahodnih ameriških obalah. Vsi ti bodo morali zapustiti svoje hiše, s seboj pa bodo smeli odnesti le premičnine.

Zdaj obrambni, drugič napadalni boji na vzhodnem bojišču

Bombe na Malto — Razpršen angleški konvoj

Hitlerjev glavni stan, 25. febr. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na južnem odseku vzhodnega bojišča so nemški, romunski in madžarski oddelki odbili sovjetske napade. Na srednjem in severnem odseku trajajo boji, ki so zdaj obrambni, drugič napadalni. Zaporedni letalski napadi na Sebastopol so povzročili velike požare v mestu in pristanišču. V vodah ob trdnjavi je bila težko zadeta sovjetska križarka.

V Severni Afriki obojestransko izvidniško delovanje. Nemški lovci so sestrelili 4 angleška letala.

Na Malto so padale bombe najtežjega kalibra in zadele podmorniška oporišča v La Valetti.

V vodah okoli Anglije je preteklo noč letalstvo razkropilo severno od Cromeya angleško spremeljavo. Dve večji trgovski ladji sta bili tako težko zadeti, da je računati z njuno potopitvijo.

Pri poletih posameznih angleških bombnikov v nemški prostor je izgubil sovražnik zadnjo noč tri letala.

Vzhodno bojišče, 26. februarja, s. Boj na ruskem bojišču proti sovjetskim silam je potegnil v zadnjih dneh v svoj vrtnec tudi več oddelkov italijanskega ekspedicijskega zbora. Nek naš oddelek, ki je deloval skupaj z nemškimi, je ves teden napadal sovražnikove postojanke in izvedel najtežje napadalne boje. Vsi objekti, ki so bili v načrtu, so bili uspešno doseženi. Na nekaterih točkah pa je naš oddelek to črto še prestopil. To delovanje je treba smatrati kot komaj zaključeno, kajti sovražnik je poskušal s protinapadom, v katerega je vrgel sveže in številne čete. Sovjetski napor pa se je v celoti izjalovil in v treh dneh je naš oddelek omilil ta pritisk s tem, da je znal hladnokrvno in natančno streljati. Takoj nato je oddelek prešel v protinapad in z bajoneti pregnal sovražnika ter se utrdil na postojanki, ki jo je bil zavzel.

Anglija nosi vso odgovornost za sedanjo vojno

Ni hotela razumeti vseh potreb, vseh pravic in vseh sil na svetu

Rim, 26. februarja s. List »Times« ostro piše o načinu, kako je Anglija doslej vodila vojno, in pravi dobesedno:

»Pomanjkljiva domišljija je bila stalni vzrok vseh naših porazov in vseh naših nesreč. Krivda, da nismo preuili značaja nemške taktike na Norveškem in v Franciji, se da opravičiti, ker je šlo za presenečenje. Toda tako opravičilo ne velja za napake na Kreti, za napake, ki smo jih zagrešili v Libiji, ker se nismo znali postaviti po robu oklepni silam Osi, prav tako pa tudi ne za pomote v morskih spopadih in za splošno zmešnjavo naše obrambe na Malajskem polotoku.« »Times« se menda sam ne zaveda pomena besedi, ko dostavlja: »Najmanj, kar lahko rečemo v svoje delno opravičilo novih porazov, je to, da nismo imeli primernih sredstev.« Tako sodbaz iz ust same Anglije, ki je gospodarica svetovnih bogastev, pomeni, da se je sama obsodila na smrt zaradi pomanjkanja državniške uvidevnosti. Nato pa se »Times« zaveda svojega pisanja in nadaljuje razmišljanje z izjavo, da se Anglija ni pravočasno seznanila z naravo in načinom sovražnih napadov ter da ni znala pripraviti primerne obrambnih ukrepov. Vojaški poveljniki, piše omenjeni list, so stalno podcenjevali silo nasprotnikov. »Times« pripisuje poglavitni vzrok vseh teh zmot dejstvu, da je Anglija zadremala na lovorju svoje zgodovine in svojih zmag do leta 1918. Medtem ko je »Times« zapisal to resnico, pa je Churchill v svojem govoru, v zbornici dokazal, da še vedno obrača svoj pogled na slavno preteklost. Dejal je, da bo Anglija zmagala tudi zdaj, kakor je zmagala leta 1918, ko se je zdelo, da bo vojno izgubila. Zaveš slavne preteklosti — piše »Times« — je Angležem navdala z zmotnim čutom varnosti in nadvrednosti ter jih je zapeljala v slepo vero, da bodo isti načini, ki so jim nekdaj dali ugodne uspehe, tudi tokrat pomagali.

V dobi korenitih sprememb po vsem svetu smo se protivili vsem novim najdbam in se oklepali preteklosti.« S pisanjem omenjenega lista se moramo strinjati, zakaj dotika se mno-

gih resničnih točk v angleškem življenju. Če bi London pravočasno spremenil svoje mišljenje tudi v duhovnem in diplomatskem življenju, kakor se zdaj ogreva za preureditev vojnega in pomorskega bojevanja, ne bi Anglija pred zgodovino prevzela naše strašne odgovornosti, da je uničila hkrati sebe in ves svet. Tako pa »Timesove« obsodbe angleškega vojaškega in političnega delovanja predstavljajo v resnici najhujšo obsodbo vsega, kar je Anglija storila proti Evropi in proti Aziji, od Versailles pa do danes. Iz obsodb angleških listov se poraja vsa resnost strašne odgovornosti, ki jo nosi Anglija v sedanjem vojnem spopadu, ker ga je sama sprožila s tem, da ni hotela razumeti vseh potreb, vseh pravic in vseh sil na svetu.

Japonska vlada pripravlja volitve v nov parlament

Tokio, 26. februarja s. Okrog 600 oseb, med katerimi je bil tudi predsednik vlade Tojo, vsi člani vlade in delegati iz vse države, se je udeležilo včeraj plenarne seje osrednjega delovnega odbora v Tokiju, ki je razpravljal o načinih in sredstvih za pospešitev narodne skupnosti in za to, da bi zbornica, za katero bodo v kratkem splošne volitve, dobila času primerno zastopstvo. V svojem kratkem govoru je predsednik vlade Tojo slavil junaštvo japonskih sil, ki se z navdušenjem bore na vseh bojiščih, da bi s svojimi zmagami dosegle organiziranje velike vzhodne Azije. Svoj govor je končal s

povabilom posebnemu sodelovalnemu odboru, da bi podprl enodušno gibanje ki ga je sprožila vlada o bližnjih volitvah v poslansko zbornico, da bi tjakaj prišli ljudje, ki bodo kos svojim nalogam. Notranji minister je govoril o istem predmetu in poudarjal, da morajo priti v parlament ljudje, ki so vredni narodnega zaupanja in ki znajo pravilno ceniti napore japonskega naroda v sedanji vojni in bodo znali dati novi zbornici popolnoma novega duha. O istem predmetu je govorilo še več predstavnikov tega odbora.

Podrobnejša določila glede uporabe papirja za zavijanje

Rim, 26. febr. s. V zvezi z uredbo, ki je bila izdana 9. t. m. in 16. febr. objavljena v Uradnem listu št. 38, obsegač nove ukrepe glede izdelave in porabe papirja, je treba še posebej opozoriti vse trgovce in kupce, da je po tej uredbi prepovedano v podrobni prodaji zavijati v kakršni koli papir te-le trgovske predmete:

1. oblačilne predmete vsake vrste in tkanine;
2. usnje in krzna ter usnjene in krznene predmete v splošnem;
3. gospodinjne in kuhinjske predmete, razen steklenih, keramičnih in porcelanastih predmetov;
4. radijske aparate, gramofone in plošče, ki so oviti, ter s priborom;
5. električne stroje za fotografije in optične predmete s priborom;
6. strojne dele in orodje, železne izdelke, razen risalnih čebličkov in podobnih drobnih korničastih žebeljev;

7. papirne in pisarniške predmete;
8. knjige, revije, dnevnike in publikacije v splošnem;
9. cigare in cigarete, ki so že v skatlah, izdelane doze in predmete za kadilce;
10. živilske izdelke v posodah, steklenicah in zavitkih, ki jih neprodušno zapirajo; za vse te je dovoljen samo enojen ovitek;
11. kakršne koli snovi ali predmete v skatlah, dozah, posodah in pod., ne izvzemši lekarniških predmetov.

Vrh tega je prepovedano v drobni prodaji rabiti skatle ali doze iz kartona ali papirja za izdelke, ki so že v posodah kakršne koli vrste ter jih neprodušno zapirajo, razen predmetov v steklenih posodah. Prepoved glede uporabe papirja za zavijanje naštetih predmetov ne dovoljuje nikakršnega odloga, temveč se je treba po njej ravnati takoj, kakor je določeno v omenjeni ministrski uredbi z dne 9. febr. t. m.

Za strokovno šolstvo v Ljubljani je dovolj preskrbljeno

Ljubljana, 26. februarja.

Ljubljanski vajenci se res ne morejo pritoževati, češ, da nimajo prilike, da bi se tudi strokovno izurili. Za vajence, ki dobivajo začetne pojme o obrtništvu, ki so se mu posvetili, pri svojih mojstrih, je tudi nemajhna važnost, da se v svoji stroki tudi temeljito izpopolnijo. Samo pri mojstrih bi bilo pouka gotovo premalo, kajti sodobna izobrazba vajenškega naraščaja zahteva že bolj temeljitega znanja. Vajenci zahtevajo dandanes že mnogo več izobrazbe, kajti razmere to zahtevajo. Za to pa je v našem mestu gotovo dovolj preskrbljeno. Sedem različnih strokovno nadaljevalnih šol je danes v Ljubljani.

Šolski pouk v teh strokovno nadaljevalnih šolah traja po 9 mesecev na leto. Vsak teden po dvakrat morajo vajenci k pouku. Skupaj pride na vajenca po 8 ur tedenskega pouka.

Koliko vajenk in vajencev je na posameznih šolah?

Zenska strokovno nadaljevalna šola za umetne oblačilne obrti je imela lansko leto 362 vajenk. Obča strokovno nadaljevalna šola na Vrtači je imela lani 145 vajencev in 113 vajenk, skupaj torej 258 učencev. Veliko vajencev ima tudi strokovno nadaljevalna šola za moške in umetne obrti. Lansko leto jo je obiskovalo 281 učenec. V tej številki so vštete tudi štiri vajenke. 216 učencev je imela lanskega leta tudi strokovno nadaljevalna šola za stavbne obrti. Ta šola ima svoj pouk ob sredah in sobotah. Strokovno nadaljevalna šola za mehanične in tehnične obrti je imela lansko leto 414 učencev in je začela letos pouk 27. januarja. Grafična strokovno nadaljevalna šola pa je lani imela 21 tiskarskih vajencev. Za letošnji Gremij tiskarnarjev to svojo lastno šolo zaprl, zato bodo morali vajenci, ki so že lani obiskovali navedeno šolo, nadaljevati izobrazbo na oddelku za umetne obrti. Gostilničarska strokovno nadaljevalna šola ima svoje učne prostore na Privozu, kjer ima gostilničarska zadruga svoje prostore. Lansko leto je na to šolo hodilo 23 vajencev in 4 vajenke, skupaj torej 27 učencev. V Ljubljani imamo zdaj samo eno trgovsko gremialno strokovno nadaljevalno šolo, v katero je lansko leto hodilo 118 trgovskih vajencev in 132 trgovskih vajenk, skupaj torej 250 učencev.

Na vseh navedenih šolah smo lani imeli 1214 vajencev in 615 vajenk, skupaj torej 1829 učencev in obrtniške mladine. Za vsakega vajenca je natančno določeno, katero šolo sme obiskovati. Vse vajenke smejo obiskovati le eno šolo, vendar pa je ta šola od mesta precej oddaljena. Iz vseh mestnih predelov morajo hoditi po nekaj kilometrov v šolo. Ta-

Davi že temperatura nad ničlo

Ljubljana, 26. februarja.

Močan jug že tretji dan obvladuje naše kraje. Sneg se naglo taja. Včeraj je tudi začelo nalahno deževati. V dveh dneh je bilo 15,2 mm padavin. Jutranja temperatura se je dvignila nad ničlo. V mestu je bilo davi 1,8°C, včeraj pa je bila dosežena najvišja temperatura 4,8°C. Barometer se je dvignil od 741 na 753 milimetrov.

Po mestu je nastala velika brozga. Vse plava. Glavne ceste so deloma že očiščene, huda pa je po stranskih ulicah in po cestah v predmestjih, kjer so nastale velike luže, da človek kar stopa do gležnjev po vodi. Promet se še nekam redno razvija. S streh padajoči sneg je na mnogih krajih potrgal ob hišah napeljavne telefonske žice in tudi ponekod je potrgal žice za električno napeljavo. Ljubljana počasi narašča. Za enkrat še ni večje nevarnosti za kako povodenj.

Črna KAMELA

Charlie je previdno tipal naprej. »Mr. Mac Master, gre za resen in važen primer, ki je pred nami. Včeraj ponoči se je dogdil umor. Tarneverro ni krivec. To ste vi sami dokazali z ali-bijem, ki ga mi v vsej celoti jemljemo na znanje, kakor ste ga nam bili vi podali. To uslugo ste mu radi izkazali, ker ljubite resnico. Kaj več tudi najboljši prijatelj ne more zahtevati od vas. Vi ste maloprej rekli, da visoko spoštujete zakon in pravico in nihče ne bi mogel biti tako slep, da vam tega ne bi verjel. Od vas bi rad zvedel le ime, ki ga je mr. Tarneverro nosil tedaj, ko je bil pri vama v Avstraliji.«

Stari mož je postal negotov in se je obrnil na svojo ženo. »Jaz... jaz ne vem. To je strašen položaj, žena!«

»Saj ga z vašo izpovedjo ne boste mogli narediti sumljivega za umor!« je nadaljeval Chan. »Od tega ste ga za zmerom osvobodili! Toda naš preiskavec boste otežili, če se boste še naprej upirali. Jaz sem prepričan, da vi niste takega kova mož.«

»Res prav ne vem!« je mrmral stari škot. »Žena, kaj misliš?«

»Mislim, da ima mr. Chan prav.« Z radostnim nasmehom je pogledala Chana. »Saj sva že zadosti storila s tem, da sva s prilega potrdila njegov alibi. Če nočeš ti, bom pa govorila jaz! Čemu bi se moral mož sramovati svojega imena? In prepričana sem, da je bilo tisto njegovo pravo ime.«

»Popolnoma pravilno in pametno gledate na stvar!« je rekel Chan. »Ali si upate povedati, prosim, ime?«

»Ko sva na svoji farmi spoznala mr. Tarneverro,« je nadaljevala stara gospa, »je nosil ime Arthur Mayo.«

»Mayo!« je vzkliknil Chan in se zmagoslavno spogledal s svojim šefom.

Ali je jajce sveže?

Pri nakupu jajc dela velike nepravilne dejstvo, ko nakupovalec ne ve ali je jajce sveže ali ne, ali je dobro ali je že staro in pokvarjeno. Sicer so preiskušene kuharice tudi temu vprašanju kos in se poslužujejo starih načinov, kako ugotoviti ali je jajce sveže ali ni.

Tudi fakole moreš ugotoviti ali je jajce dobro ali ni: Za svežost jajca je merodajen zračni mehurček, ki se nahaja v notranjosti jajca. Ta mehurček se nahaja na topi strani jajca. Po neki zakonski uredbi v Nemčiji je višina tega mehurčka merodajna za svežost jajca. Če je višina tega mehurčka majhna, potem je jajce sveže. Čim večja pa je ta mehurček, tem starejšje je jajce. Neka nemška trdka izdeluje zdaj posebne majhne svetilke, s katerimi je natančno mogoče videti ta mehurček. Pri preizkušavanju s to svetilko se jajce položi v poseben okvir in se prižge omenjena svetilka. Ta nova svetilka ima tudi posebno skalo, po kateri je mogoče meriti višino mehurčka. V svetilki se najbolj obnese Krypton žarnica s 40 svečami. Takoj ko jajce odstranimo iz navedenega okvira svetilka avtomatično ugasne. Če pa moramo pregledati večje količine jajc, pa pustimo elektriko kar vključeno in jajca hitro pregledujemo.

Če hočete vedeti ali je jajce dobro ali ne, potem se z jezikom dotaknite obeh jajčnih vrhov, od katerih vsaj eden mora biti topel. Če je jajce na obeh vrhovih hladno, potem je jajce zanič. Tudi v vodi lahko vidite ali je jajce dobro ali ne. Dobro jajce, ki ga denete v vodo, bo takoj potonilo, slabo pa bo ostalo na površini. Tudi z navadno svečo si lahko pomagata. Jajce dajte pred svečni plamen. Če je jajce prozorno in v njem ni videti nobenih madežev, potem je to zdravo, če je pa motno in ima madeže na sebi, pa ni uporabno.

Športni drobiž

Tudi španski nogometaši se bodo letos pomerili z nekaterimi najboljšimi evropskimi enajstoričarji. Ze zdaj je španski državni trener izbral može, ki bodo v bodočih srečanjih zastopali španske barve. Te-le je izbral: Martorell (vratar), Teruel in Ocea (branilca), Raich, German in Machin bodo krilci. Napadalno vrsto pa bodo tvorili: Epi, Campos, Herrita, Gorostica in Mundo. Kot španski zastopniki pridejo še v poštev Joaquin, Gabilondo in Campenel. Prvi bi lahko igral enega branilca, drugi desnega krilca, slednji pa vodjo napada. Najodličnejši izmed izbrancev je gotovo Gorostica, za katerega Španci sami trdijo, da je nenadomestljiv. Čeprav je najstarejši član reprezentance. Starejši naši športniki se ga morda še spominjajo od tedaj ko je zagrebški Gradjanski odšel pred več leti na lepo in učinkovito turnejo po Španiji in kjer je premagal odlično špansko enajstoričarstvo. Španski zvezni kapetan se nadeja, da bodo Španci že pri prvem srečanju s Francozi doživeli zmago. Pa tudi za srečanje z Nemci v Berlinu in z Italijani v Milanu, pravi, da bodo njegovi ljubljenci zmagali.

15. marca se bodo v Budimpešti pomerili najboljši nogometaši Nemčije in Madžarske. Nemci sami pravijo, da bo to zanje najtežje srečanje zadnjih let. Dozdaj Nemci še namerič nikdar niso zmagali v Budimpešti in tudi letos goje le skromne želje, da bi v 17 srečanjih, ki sta jih odigrali obe enajstoričari, so bili zmagovalci. Madžari, ki so zmagali 7-krat, Nemci so zmagali samo 4-krat, 6 iger pa je ostalo neodločenih. Madžari so zabili Nemcem 40 golov, Nemci pa njim 35. Za srečanje v marcu se obe moštvi že temeljito pripravljata. Nemci bodo spet pogrešali v napadu Conena in Dunajčana Hahnemann. Prvi bo šel v kratkem na operacijsko mizo, drugi pa je bil pri neki tekmi v Bolgarii težje poškodovan.

Slovaško najboljše nogometno moštvo Bratislava je povabilo najboljšo hrvaško enajstoričarstvo Gradjanskega, naj pride v goste. Menda je Gradjanski povabilo sprejel.

Dansko rokometno moštvo je oni dan slavilo lepo zmago nad nemškimi izbranci. Zmagali so Danci 13:17. Zmaga je bila lepa tudi zaradi tega, ker so Nemci pred tem nastopom porazili celo odlične Švede v njihovi prestolnici.

Po končanem nogometnem prvenstvu doma, se bo podal Gradjanski spet na pot. Tokrat bo odrinil na Špansko, kjer bo nastopil po 20 letih. Za tri tekme se je že dokončno dogovoril, najbrž pa jih bo odigral še več. Nastopil naj bi v Madridu, Barceloni, Sevilli, Valenciji in Bilbao. »Purgerji« so bili dozdaj gostje na španskih tleh že dvakrat in to leta 1922. in 1923. Vprav na teh dveh gostovanjih je ime Gradjanski najbolj zavnelo med evropskimi športnimi krogi.

V zaprti teniški dvorani na Danskem so priredili manjši turnir, na katerem so nastopali tudi starejši gospodje. Ob tej priliki je nekega gospoda igralca zadela srčna kap. Bil je takoj mrtev. Pa ne, da bi krivili tenis za smrt, kajti starejšega gospoda bi prav tako lahko zadela kap ob kakšni drugi priliki.

Predsednik Zveze profesionalcev in umetnikov v Ljubljani

Potem, ko je stopila v veljavo uredba Visokega Komisariata, po kateri je zdaj ustanovljena Zveza profesionalcev in umetnikov, je došel v Ljubljano predsednik Zveze profesionalcev in umetnikov nar. svetnik Cornelio Di Marzio, ki se je odpravil v palačo pokrajinske vlade ter se zahvalil Visokemu Komisariju za delo, ki ga je opravil v prid organizaciji. Nato so se podrobneje bavili z nekaterimi nalogami glede Zveze in z njenim delovanjem. Potem je nar. svetnik Di Marzio zbral novinarje in krajevne profesionalce ter jim izrazil svoje zadovoljstvo ob ustanovitvi zveze in se zahvalil za ukrepe, ki so se jih lotile pristojne kategorije v korist organizaciji.

Ob tej priliki so poslali brzojavke ministru Ricciu, ministru Pavoliniju, ministru Bottaiu in ministru Grandiju.

Važno opozorilo vsem železniškim uslužbencem

Tiskovni urad Visokega Komisariata sporoča: Obveščajo se vsi železniški uslužbenci, ki so zaposleni pri raznih železniških ustanovah v Ljubljani, da so vse zaporne staze dobile zapoved, da morajo dovoliti prost prehod vsem tistim, ki gredo v službo, potem ko so se izkazali s svojimi osebnimi listinami.

Vsi železniški uslužbenci, ki se ne bi pojavili v svojih ustanovah ali uradih tekom današnjega dne, bodo odpuščeni iz službe.

Iz Cerknice poročajo...

Huda, res huda zima je ta. Najstarejša, 93 letna občanka, je izjavila, da ne pomni take zime kot je letošnja. Snega, ki ga je preko meje, se zdi, da še nimamo dovolj, ker se še od časa do časa iz sivega neba spuste beli kosmi in večajo in višajo nivo snežne odeje. Škoda, ki jo je napravil sneg, je očitna vsepovsod.

Predvsem moramo omeniti spet pomanjkanje črv. Po gozdovih so toliko zameti, da je nemogoče iti vanje po drva. Pretekli teden smo izvedeli, da so nekateri domačini iz Dolenje vasi že posekali staro sadno drevje, da so se za kratek čas spet zagotovili. Pa ne samo iz Dolenje vasi. Tudi od drugod že prihajajo poročila in vesti, da ljudje podirajo plotove in po podstresih iščejo vsakovrstne nerabne kose in kosčke lesa, da bi vsaj za silo zadostili nenasitni lakoti letošnjih peči, ki zahtevajo vse več in več.

Upamo, da nam bo vsaj sv. Matija, ki led razbija, če ga ima, prinesel spremembo in nas rešil ter da ne bo prišel spet z novimi nakladami in dokladami snega in ledu.

Dolžnost ključel Naročniki »Slov. doma!« Ali ste storili svojo dolžnost? Izprašajte si vest! Koliko novih naročnikov ste pridobili? Če nobenega ali ne dovolj, tedaj pohitite. »Slov. doma!« v vsako hišo!

Izdajanje osebnih izkaznic. V cerkniški občini se je to v preteklem tednu v glavnem in v popolnem redu že izvršilo. Vendar se še opozarjajo vsi oni, posebno moški od 15 do 50 let, ki še izkaznic niso dvignili, da to brezpogojno store, ker po 10 marcu bo vsaka opravičba neutemeljena. Na občini dobe izkaznice tudi ostali moški in ženske proti predložitvi 3 enakih fotografij.

Knjige Mohorjeve družbe, tako priljubljene in še stare znanke, bodo tudi letos gost vsake dobre slovenske družine. Zahvalimo Boga, da jih še moremo sprejeti pod streho. Zato prav nič ne čakajmo in ne odlašajmo z naročnin. To lahko storimo pisмено ali pa kar pri cerkniških gg. kaplanih. Naše geslo bodi: Mohorjeve knjige v vsako slovensko katoliško hišo!

Koncert čelista Brunellija. Danes, v petek, dne 27. t. m. bomo slišali sijajnega umetnika na čelu, virtuozna N. Brunellija. Brunelli je profesor rimske glasbene akademije Sv. Cecilije in umetnik, ki stalno prireja koncerte za čelo. V svoji domovini in izven njenih meja uživa sloves enega najboljših koncertantov — čelistov. Uspešno se udeležuje tudi kot skladatelj, predvsem za svoj instrument. Na jutrišnjem koncertu bomo slišali na pr. njegovo kadenco v Boccherinijevem koncertu in Dunclerjevo skladbo v njegovi prireditvi. Poleg tega bomo slišali še dela Straussa, Beethovna, Alfana in Zanelle ter Paradisija. Jutrišnji koncert bo izreden umetniški užitek in nani je prav posebno opozarjamo vse ljubitelje koncertov, ki jih izvajajo solisti instrumentalisti. Začetek bo točno ob pol 7 zvečer, konec pa pred osmo uro. Koncert bo v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice.

67

»Da. In danes zjutraj vam je zatrdil, da je sam prišel na farmo. Res ne razumem, čemu je tako govoril, ko pa ni resnica. Kajti, vidite, da je prišel k nama s svojim bratom.«

»S svojim bratom?«

»Seveda, s svojim bratom Dennyjem Mayom.«

Ena in dvajseto poglavje.

Kralj skrivnosti.

Chan je kar hitreje zadihal, ko je izvedel za to nepričakovano odkritje. Tarneverro je bil brat Dennyja Maya. Potem pa ni bilo nič čudno, če je šlil, da bi od Shelah Fane izvedel za ime morilca. Nič čudnega, da je njemu, Chanu, ponudil svojo pomoč pri iskanju tistega, ki je za vedno zaprl usta Shelah Fane, preden je mogla spregovoriti!

Pa vendar: ali mu je resnično pomagal? Kaj ni nasprotno metal na pot preiskave vse mogoče ovire? Uganka nad uganko! Charlie si je šel z roko preko čela. Ta Tarneverro je bil resnično kralj skrivnosti!

Končno je Chan znova prevzel nadaljevanje razgovora. »Kar ste nam zdaj povedali, je izredno zanimivo. Vsaj ena točka v preiskavi se je pojasnila. Ali bi bili tako ljubezni in mi povedali, če sta si bila brata zelo podobna?«

Mrs. Mac Master je prikimala. »Oh, čisto podobna, čeprav bi malokdaj takoj na prvi pogled to opazil, ker je bila starostna razlika in razlika v barvi las precej velika. Denny je bil plavalas, Arthur pa zelo temen. Toda, ko sem ju prvič videla pred seboj v kuhinji, sem takoj uganila, da sta si brata.«

Chan se je ljubezljivo smehljaj. »Vi ste mnogo prispevali k razjasnitvi skrivnostnega zločina, čeprav zdaj še nihče ne more reči, kaj bo še iz tega. Mislim, da je bilo to vse, kar smo hoteli vedeti od vaju. Ali imate še kakšno vprašanje?« se je obrnil proti svojemu predstojniku.

»Ne, to zadostuje, Charlie. Mr. Mac Master, velika vam hvala da ste se vi in vaša gospa potrudili na ta obisk.«

»Nič hvale, sir,« je odgovoril stari mož. »Pojd, žena! Vsa stvar se mi ne zdi preveč prijetna. Morebiti si pa ti malce preveč izblebetala.«

»Neumnost, Thomas! Nobenemu poštemu človeku se ni treba sramovati svojega pravega imena in Arthur Mayo je gotovo poštem človek. Če pa ni, potem pa se je močno spremenil od takrat, ko sva ga midva spoznala.« Stara dama je vstala.

»Kar pa zadeva alibi,« je trmasto vztrajal njen mož, »pri tem pa neomajno ostaneva, naj bo, kar hoče. Tarneverro je bil od osmih do pol devetih pri nama in če se je umor dogodil v tem času, potem on ni mogel biti morilec. Na to bom vedno pristegel, gospodje.«

»Da, da, že vem,« je odvrnil šef. »Lahko noč, sir! Še enkrat, hvala vam za obisk.«

Komaj je stari par izginil za vrati, že se je šef s pogledom obrnil na Chana: »No, in kje smo zdaj?«

»Kot vedno, v zamešani mreži neresljivih vprašanj,« je odgovoril Chan. »Le eno vem: Tarneverro še vedno čaka name v hotelu Young. Jaz ga bom najprej poklical na telefon in ga pozval, naj pride sem.«

Potem se je usedel k svojemu predstojniku in nagrbnčil čelo, zatopljen v napeto razmišljanje.

»Stvar se vleče kar naprej,« je pripomnil. »Tarneverro je torej Dennyjev brat. To naj bi nas povedlo za velik korak bliže k rešitvi uganke. Namesto tega pa ee nam vse skupaj še bolj meša. Zakaj mi tega ni povedal sam, Da, zakaj se je tako mrzlično boril proti temu, da bi jaz tega ne odkril? Čuli ste, kaj je dama povedala o podobnosti obeh bratov. To nam brez dvoma pojasnjuje, zakaj so bile uničene vse slike Dennyja Maya. Tarneverro mi je hotel na vsak način preprečiti, da bi izvedel za njegovo sorodstvo z umorjenim.« Zastokal je. »Konec koncev vsaj vemo, zakaj so bile uničene slike.«

Andrejčkov
J o ž e

Žalost in veselje

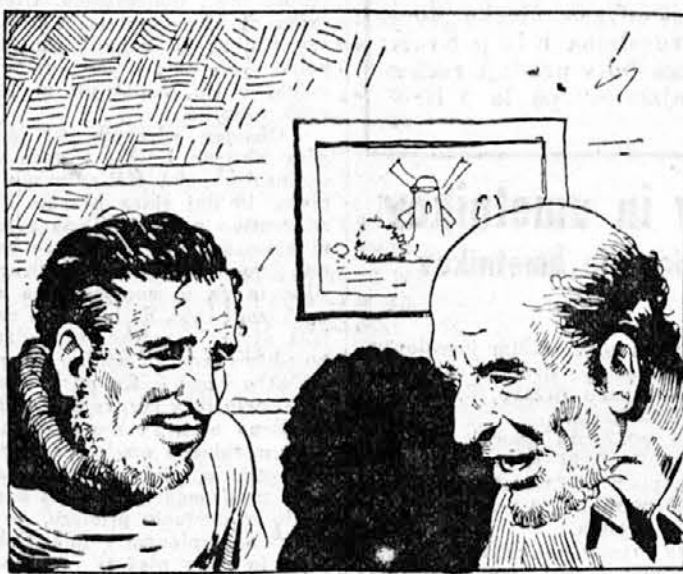
R o m a n
v s l i k a h

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

430.

Irgovec je došleca brž sprejel, a se ni mogel domisliti, če katerega pozna. Kapitan mu je povedal, da je on tisti mladi pomorski častnik Viljem, ki je bil pred leti dalj časa njegov gost. Zdaj ga je gospod Edmond spoznal in ga veselo ter pristrčno pozdravil.

431.

»Če se človek neprenehoma kladi po svetlu,« je dejal, »živi med divjaki in se bori z njimi, ni čuda, če se spremeni. A zdaj vem, da bi radi najprej zvedeli kaj o »Lastavici«, kajne? Pred tednom je bila tu in v pristanišču sta se pri meni oglasila lep fant in poslaren mož...«

432.

»Stari krmar in moj sin Aleš!« je vzkliknil Tomaž veselo, Irgovec pa je pravil dalje. »Vprašala sta me po Irgovcu Edmondu, ki je prijatelj njihovega kapitana. Povedala sta mi, da je kapitan po nesreči padel v morje in z njim tudi oče mladega fanta...«

Izredna sila japonskega tiska

1244 dnevnikov, dva od teh z 2,000.000 izvodov

Japonska je napredna dežela, ki se pa vendar močno naslanja na svoja stara izročila. Kljub jezikovnim težavam in precej zamotani abecedi na Japonskem nepismenosti ne poznajo. Ljudstvo s strastjo prebira knjige, mesečnike in zlasti dnevnike. Ni torej nič čudnega, da je ves tisk v deželi vzhajajočega sonca doživel silovit razmah. V mednarodnih seznamih dnevnega tiska in mesečnikov zavzema Japonska danes po številu in nakladah eno prvih mest na svetu.

Po podatkih notranjega ministrstva izhaja v japonskem cesarstvu 1244 dnevnikov. Vendar pa je treba pripomniti, da je dobra polovica teh dnevnikov posvečenih tehničnim, gospodarskim in drugim posebnim panogam. Vrh tega moramo še upoštevati, da je bilo v zadnjem času mnogo dnevnikov iz raznih razlogov ustavljenih, drugi pa so se zili v skupna podjetja.

Središči vsega tiska sta Osaka in Tokio

Najvažnejši središči japonskih dnevnikov sta Osaka in Tokio. Osaka, žarišče vsega gospodarskega življenja na Japonskem, je s svojim listom Osaka Asahi Sinbun (Asahi = sonce, Sinbun = dnevnik) in Osaka Mainiti Sinbun (Mainiti = dnevni dogodki), ki imata vsak po dva milijona naklade, na prvem mestu.

Tokio je središče političnega življenja in ima pet velikih dnevnikov mednarodne važnosti: Tokyo Asahi Sinbun, Tokyo Nititini Sinbun (Nititini = z dneva v dan) s skupno naklado preko treh milijonov; sledita še Hoti Sinbun in Tyugai Segio Sinpo. Velik finančni dnevnik, ki je posebno razširjen v gospodarskem svetu, je Yomiuri Sinbun, ki ga ureja Matutare Sorichi. List je v poslednjih letih zaradi obširnih poročil o evropskih političnih in gospodarskih trenjih močno narasel. L. 1924 je izhajal še v 56 tisočih izvodih, l. 1941 pa že v l. 511.523 izvodih. Pri tem listu sodelujejo mnogi znameniti dopisniki in slavni pisci z vsega sveta.

Oba Asahija imata največ bralcev med razumniki in v tujini ter sta nedvomno največja japonska lista. Okrog njih je zbran krog najspretnostnejših urednikov, imetnih novinarjev in piscev (v Evropi sta znana zlasti dr. Sintaro Ryu in Hiro Sasa); urejena sta tako dobro in organizirana tako odlično, da se prav lahko kosata z vsakim ameriškim dnevnikom. Naj omenimo samo slovit »leteče uredništvo«, ki je gotovo edino na svetu, ker ima za svojo poročevalsko službo 28 letal.

Odnosi dnevnikov do vladne politike

Glede nadzorstva japonske vlade nad obema listoma je treba pripomniti, da sta lista do nedavnega bila docela neodvisna. Sicer je res, da sta se na primer pred leti oba zavzemala za povečano izdelavo letal, kar je želela tudi vlada, prav tako pa je tudi res, da sta večkrat nasprotovala vladni politiki, zlasti l. 1931, ko se nikakor nista strinjala z japonsko odločitvijo glede Mandžurije. Vendar pa ju ni vlada prisilila, da spremenita svoje mišljenje, marveč bralci sami, ker sta upravi zaradi pisanja listov prešli mnogo ogorčenih ugovorov in je skozi mesec dni vsak dan odpovedalo lista več ko tisoč naročnikov!

Izredno število mesečnikov in tednikov vseh vrst

Lista Osaka Mainiti in Tokyo Niti Niti sta si nedavno priključila list Zizi-Simpri, ki ga je izdal Fukuzawa, ter izdajata dvotrednik Economist in tednik Sunday Mainiti, dnevnik za mladino, štirinajst-dnevno dodatno število v kitajščini, tednik za slepce in zelo zanimiv letopis (Nippon today and tomorrow = Japonska danes in jutri).

Tudi tadv velika japonska dnevnika (Tokyo Niti-niti in Osaka Mainiti) sta do vseh podrobnosti

Vojna je pomaknila uro naprej...

Velik pomen tega ukrepa z ozirom na vojne dogodke

V svetovni vojni, kakršna je sedanja, je velike važnosti uvedba enotne ure, enotnega časovnega štetja. Normalno je bilo na primer časovne razlike med Londonom in Berlinom eno uro, to se pravi, da je v Berlinu recimo poldne, ko je v Londonu šele enajst. Z uvedbo poletnega časa v Angliji pa je bila ta razlika v času odpravljena, vsaj poleti. Ob začetku sedanje svetovne vojne je bil tudi v Nemčiji uveden poletni čas, ki pa velja za dobo celega leta. Tako se je zgodilo, da je bilo med londonskim in nemškim časom poleti spet razlike za eno uro, pozimi pa celo za dve.

Leta 1940 so v Angliji že drugič premaknili kazalce na uri, in sicer v poletnem času so bili tako že dve uri naprej, pozimi pa še vedno samo

si sijajno urejena. Omenimo naj da v sedanjem japonsko-kitajskem sporu dela za oba lista 320 dopisnikov in prav tolikšno število sodelavcev, ki imajo znatno število radijskih postaj (Niti-niti ima kar 67 takih prenosnih radijskih postaj).

Glavni urednik lista Osaka Mainiti je profesor Masami Simoda, eden najvidnejših mož na vseučilišču v Keiu.

Posebno omembo zasluži močno razširjeni dnevnik Kokumin in njegovi mladi uredniki, ki so si že pred sklenitvijo trojne zveze vedno prizadevali za čim tesnejše sodelovanje Japonske z Italijo in Nemčijo. Poleg silno razvitega tehničnega tiska in dnevnikov imajo še močne poročevalske agencije, ki jih vodi neodvisni odbor visokega denarstva in industrije.

Poleg 1214 dnevnikov izhaja na Japonskem 3350 mesečnikov, od teh 600 leposlovnih, 300 verskih, 200 mesečnikov za inženirstvo in industrijo na splošno, 180 za promet in 110 za obrtništvo. Prezreti ne smemo velike naklade, ki jo imajo ilustrirane revije, družinski listi in tedniki v slikah, od katerih je najplavnejši Tyonokoron.

Med leposlovnimi mesečniki zavzemata prvo mesto Nippon Hiron in Rungeisyunzjut, v gospodarskem svetu pa najbolj slovita Diamond in Tokio Keisai Sinpo.

Pravih zabavnih listov, ki bi se posebej bavili z ugankarstvom, problemi z vseh polj in domisleki vseh vrst, prav gotovo nikjer ni toliko ko na Japonskem.

Japonsko-kitajski spor in sedanja evropska vojna je silno povečala dodatne naklade dnevnikov, ki prinašajo v podobah razne dogodke in zanimivosti z bojišč.

za eno. Na ta način je bila odslej med nemško in angleško uro uvedena stalna razlika ene časovne ure.

Se večja pa je časovna razlika med vzhodnim bojiščem in zahodnimi deželami. V Moskvi imajo na primer cel dve uri in pol prej poldne kot v Londonu. Pozimi lahko poslušajo v Londonu vojno poročilo, ki ga oddaja moskovska radijska postaja točno opoldne, že ob enajstih dopoldne, če upoštevamo navadni zakoniti sedanji londonski čas. Slovit »pogovore za pečko« — piše Central-europa —, ki jih ima predsednik Roosevelt običajno ob 9 zvečer, v Britaniji poslušajo ob treh jutraj (pozimi), oziroma ob štirih (poleti).

Posebno zanimiv zgled, kako velikega pomena

je bila prekinitve ure ozir. poenotenje časa, imamo od tedaj, ko je izbruhnila vojna med Japonsko in Združenimi državami. Japonske oborožene sile so začele z napadom na Havajske otoke ob zori 7. decembra 1941. Ko je ta novica prispela v Washington, je bila tam ura poldne, v Angliji pa devet zvečer. Po japonskem času pa do tega napada ni prišlo na nedeljo, pač pa na ponedeljek v prvih jutranjih urah. Med Tokijem in Havajskim otočjem je potegnjen slovit 180. poldnevnik, ki predstavlja mednarodno določeno mejo med datumi.

Ali ste že naročili
OBISK

edini, prelepi slovenski ilustrirani družinski mesečnik. Letno velja 40 lir. Naročila sprejema uprava, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6

Novo kolo, ki bo po pripravnosti
in ceni prekosilo sedanje

Iz Berlina poročajo, da je prišla v prodajo nova vrsta koles, ki je med kupci zbudila veliko zanimanje. Tudi drugod se močno ogrevajo zanj. Novo kolo (krstili so ga z imenom »Lahnrad«) je mnogo krajše od navadnega in ima tudi znatno manjšo težo. Značilno za novo kolo je to, da gonilno kolesce ni več med obema glavnima kolesoma, marveč je nameščeno na zadnje kolo. Novo kolo prinaša še nekaj drugih novosti, tako na primer: prosto kolo; svetilka, ki ji daje potrebno energijo nov, duhovito zamišljen strojek; posebna zavora zadaj in nov način pogona.

Novo kolo je zlasti pripravno tudi zato, ker ga v kratkem času lahko razložiš in spet zložiš. Ves berlinski tisk se strinja, da je kolo zelo preprosto a vendar zelo duhovito in spretno sestavljeno. Izdelovali ga bodo kar na debelo in dostavljajo, da jih vojne omejitve pri tem ne bodo ovirale. Najvažnejše pa seveda ostane napoved le, to da bo cena kolesa takšna, da jo bo zmogel vsakdo. To pa bo novemu kolesu gotovo zagotovilo uspeh ne samo v Nemčiji, marveč tudi v tujini.

DOBRI STARI ČASI

Stopil je v voz tretjega razreda. Ko je lokomotiva zapiskala, ko se je vlak premaknil, se je globoko oddahnil in ves prepuštil mislim na Marijo. Toda bilo je preveč ljudi okoli njega, preveč grobih, glasnih ljudi. V Chiavassu ni mogel več prenesti teh razgovorov, tega smeha, zato je šel v prazen voz drugega razreda. Tu je sam s seboj govoril in gledal na sedez nasproti sebe.

O Bog, zakaj niso pristavili v brzojavki še ene besede? O Bog, ene same besede! Ime boleznj vsaj!

Strahno ime mu je šinilo skozi glavo: davica. Stegnil je roko proti prikazni, krčevito se mu je spačil obraz, ko je z vso silo zadihal, potem pa jih je povesil z vzdihom, kot bi izpraznil iz svojih prs vso dušo in vse življenje. Bolezen je morala priti nadenoma, sicer bi bila Luiza pisala. Druga misel mu je švignila v glavo: vnetje možganov. Ko je bil on majhen, bi kmalu umrl zaradi vnetja možganov. Gospod! Gospod! To je prava misel! Sam Bog mu jo je poslal. Nervozno je zahtel, brez solz. Marija, srček, ljubezen, radost! To mora biti, da. Videl jo je v duhu zasoplo, vročično, zdravnik in mati čuvata nad njo. Predstavljaj si je dolge minute, dolge ure ob njenem zaglavju, velik strah in nanovo porojeno upanje, prvi špet sladkega glasu:

»Moj očka.«

Vstal je in sklenil roke v nemo silo molitve. Potem je izčrpan padel na svoj sedež ter gledal bežečo pokrajino, ne da bi kaj videl. Čutil je n-ko zvezo med ogromnimi, v meglo zavitiimi Alpami, ki so nepremakljivo trdno stale na severni strani obzorja ter med trdno, nejasno mislijo, ki je prevladovala v njegovi duši. Od časa do časa ga je drdranje vlaka iztrgalo iz njegove otroplosti ter mu vdahnilo misel v tesnobnem teku, tako da je njegovo srce začelo spet trepetati in tolči. Potem je zaprl oči, da bi si lažje predstavljaj svoj prihod domov. Takoj so

vstale predstave iz srca pred očmi, toda premikal se se, neprestano izpreminjale, da jih ni mogel niti za trenutek ujeti. Bila je Luiza, ki mu je pohlata na stopnišče nasproti, bil je stric, ki je stegnil roko proti njemu na pragu dvorane, bil je doktor Aliprandi, ki mu je odprl vrata v spalnico in rekel: »Dobro, dobro.« V temni spalnici, ki ga je gledala z vročimi, nemi očmi.

V Vercelliju, kjer se mu je zdelo, da je že tisoč milj od Torina, ga je resnično spet obvladala. Ko bo dospel v Lugano, po kateri poti naj gre v Orto? Po jezeru, javno, da bi ga videli iz carinarnice? In če bi ga ne pustili dalje, ker nima na potnem listu potrdila, da je šel ven ali še hušje, če je kak ukaz, da ga naj zapro zaradi zadnje zdravniške izpella? Boljše je, da gre preko planin. Lahko bi ga zaprli pozneje, toda ker pozna kraje, ki jih je leta 1848 prehodil na lovu, je bil skoraj prepričan, da bo dospel do doma. To težko delo, da je delal in razdiral narče, ga je nekoliko raztreslo in osvobodilo njegov duh od onstran Arone, do parnika na Lago Maggiore. Izračunal je, da bo dospel v Lugano sredi noči. Ali ga bo tam kdo pričakoval? In če ne bo nikogar, bodo mogoče kaj vedeli v lekarni Fontana, kamor zahajajo mnogi iz Valsolde. Če je božja volja, da bo našel v Luganu pomirljive vesti, potem lahko odloži do prihodnjega dne svojo odločitev glede poti v Orto. Sklenil je torej, da do Lugana ne bo delal nikakih načrtov. Goreč je prosil Boga, da bi mu naklonil kakih ugodnih vesti. Nebo je bilo pokrito, gorovja so imela že neko žalostno jesensko barvo, nad jezerom je ležala lahna meglica, zvonovi v Meinj so zvonili. Na parniku ni bilo še nikogar, in Francu je v srcu zamrla molitva pod to tožečo žalostjo, njegove oči so blodile za jato belih galebov, ki so leteli tja daleč nad vode Lavena, proti skriti deželi, kjer je bila njegova duša.

Dospel je v Magadino, ko je bilo sedem proč, šel je peš na goro Ceneri, po stezi, ki pelje preko Cantoniere, v Bironen je vzel voz in po polnoči dospel v Lugano. Izstopil je na trgu poleg kavarnar Terreni. Kavarna je bila zaprta, trg prazen, temn. Vse je molčalo, celo jezero, katerega lahno valovanje je videl v sencih. Franco je počakal nekaj trenutkov na obrežju.

Upal je, da ga kdo pričakuje in se bo prikazal od kake strani. Valsolde ni mogel videti, ker je bila skrita za goro Bré. Toda to je ista voda, v kateri odseva Orto in ki počiva v pristanišču njegove hiše. Njegovo srce se je nekoliko razširilo v čustvu miru, zdelo se mu je, da se je vrnil v svojo družino. Nikakega človeškega glasu ni bilo, govorilo mu je temno, ogromno pogorje, predvsem vrh Caprino in Zooza d' Ment, ki gledata na Orto. Nežno mu je govorilo in mu vzbujalo prijetno čustvo. Devetnajst ur je minilo, odkar je bila oddana brzojavka. Najhušje je mogoče že minilo.

Ker se ni nihče prikazal, je šel proti lekarni Fontana ter pozvonil. Že dolgo je poznal tega predobrega, dobrosrčnega pošteniaka, gospoda Carla Fontana, ki je tudi zginil s svetom naših očetov. Gospod Carlo je prišel k oknu in se zelo začudil, ko je zagledal Franca. Nikakih vesti ni imel iz Valsolde. Bil je dva dni v Tesseretu, vrnil se je šele pred par urami in ne ve nič. Njegov pomočnik, gospod Benedetto, je pred par urami odšel v Bellinzono. Franco se je zahvalil ter šel proti vili Ciani. Odločil se je, da gre takoj v Orto.

Izbiral je med dvema potema: lahko bi šel iz Pregassone po švicarskem pobočju Boglie do Alpe della Bolla, potem preko Pian Biscagna in skozi veliki bukov gozd. Prišel bi ven na vrhu lombardskega pobočja, pri bukvi Matere božje, ter šel potem navzdol v Gornji Albogasio in v Orto. Lahko bi pa vzl položno pot ob jezeru do Gandrie, od tu pa šel po slabi in nevarni stezi, ki od Gandrie, zadnje švicarske vasi, prereže zelo strmo pobočje, prestopi mejo kakih sto metrov nad jezerom ter pelje do planinske kočje Orta. Potem navzdol do prepadov Val Malghera, od tu navzgor do planinske kočje Roosh, kjer se združi s kamenito potjo, ki pelje čez Nisciore in končno navzdol v Orto. Prva pot je bila mnogo daljša in bolj utrudljiva; toda na njej bi se lažje izognil na meji čuječnosti stražnikov. Ko je odšel od lekarni Fontana, se je Franco odločil za to pot. Toda, ko je dospel v Cassarago, kjer se čepita poti v Pregassone in v Gandrio, ko je zagledal tako blizu vrh Castagnota in pomislil, da pride s Castagnota v Gandrio prej ko v pol ure in iz Gandrie v Orto v poldrug uri, mu je bila neznosna misel, da bi šel na Boglio ter hodil sedem ali osem ur.